

МОРФОФУНКЦІОНАЛЬНІ ЗМІНИ ПЕЧІНКИ КОРІВ ПЕРШОЇ ЛАКТАЦІЇ ЗА ПОЛІМОРБІТНОЇ ПАТОЛОГІЇ

Олішевський В. М., аспірант

Гуральська С. В. доктор ветеринарних наук, професор

Поліський національний університет, м. Житомир

Перехідний період у великої рогатої худоби вважається одним із найбільш критичних етапів, адже в цей час до 60% корів стикаються з метаболічними захворюваннями, що суттєво впливають на їхнє здоров'я та продуктивність. Перехід від сухостою до початку активної лактації супроводжується гормональною перебудовою, значним енергетичним навантаженням та змінами у функціонуванні внутрішніх органів, насамперед печінки, яка відіграє ключову роль у забезпеченні метаболічного гомеостазу.

Науковці відзначають, що жирова дистрофія печінки у корів ускладнюється такими патологіями, як безпліддя, затримка посліду, метрит, мастит і кетоз, а також супроводжується змінами біохімічних показників крові, що вказує на ураження печінкової тканини. Кетоз, зокрема, пов'язаний із глибокими структурними та функціональними порушеннями печінки, які охоплюють розлади білкового, ліпідного та мінерального обміну.

У нашому дослідженні було проаналізовано морфологічний стан печінки у клінічно здорових та хворих на поліморбітну патологію корів першої лактації. Особливу увагу приділено комбінаціям захворювань: кетоз-ендометрит, кетоз-мастит та кетоз-гіпокальціємія. Усього було обстежено 105 тварин, із яких у 60% виявлено патології, причому поєднані форми становили значну частку (кетоз-ендометрит – 9,45%, кетоз-мастит – 6,3%, кетоз-гіпокальціємія – 7,35%).

У тварин з кетозом та ендометритом при гістологічному дослідженні печінки відмічали помірну дифузну вакуолізацію цитоплазми гепатоцитів, що вказувало на накопичення ліпідів. Спостерігався помірний дифузний некроз клітин, лімфоцитарно-макрофагальна інфільтрація портальних трактів та дезорганізація печінкових пластинок. Подібні зміни підтверджують розвиток жирової дистрофії печінки та системного запалення, обумовленого поєднанням метаболічних і запальних процесів.

У корів з патологією кетоз-гіпокальціємія морфологічна картина характеризувалася збереженою пластинчастою будовою печінки, проте з вираженою вакуолізацією цитоплазми, наявністю ліпідних крапель у гепатоцитах та ділянок некрозу. Лімфоцитарно-макрофагальна інфільтрація була незначною, але свідчила про хронічний перебіг запального процесу. Виявлені зміни можна трактувати як прояви стеатозу, пов'язаного з інтенсивною мобілізацією жирів за умов енергетичного дефіциту.

Комбінація кетоз-мастит відзначалася появою вогнищевих змін у паренхімі печінки. Частина гепатоцитів мала дегенеративні ознаки, у деяких клітинах виявлялися пікнотичні ядра. Синусоїди були розширені, відмічалася скупчення

запальних клітин. Це свідчить про системний вплив маститу на організм і розвиток вогнищевого хронічного гепатиту.

Таким чином, у корів перехідного періоду за першої лактації поєднання вищеперерахованих захворювань спричиняє суттєві морфологічні порушення печінки. Основними змінами є жирова дистрофія гепатоцитів, дифузний та вогнищевий некроз, лімфоцитарно-макрофагальна інфільтрація та дезорганізація печінкових пластинок. Отримані дані підкреслюють необхідність ранньої діагностики кетозу, своєчасної корекції метаболічних порушень та контролю супутніх хвороб для підтримання функціональної активності печінки і забезпечення високої продуктивності молочних корів.

Національний
університет
біоресурсів і
природокористування
України

Факультет
ветеринарної
медицини

Міжнародна наукова конференція

«Актуальні питання ветеринарної патології»

приурочена 105-річчю факультету ветеринарної медицини
та 85-річчю доктора ветеринарних наук, професора,
заслуженого діяча науки і техніки України,
академіка НААН України

Анатолія Йосиповича Мазуркевича

2–3 жовтня 2025 р.,
м. Київ, факультет ветеринарної медицини НУБіП України

Київ – 2025

УДК 005.745(043.2)(063)

З 41

Організатор конференції:

Національний університет біоресурсів і
природокористування України

«Актуальні питання ветеринарної патології» приурочена 105-річчю факультету ветеринарної медицини та 85-річчю доктора ветеринарних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України, академіка НААН України Анатолія Йосиповича Мазуркевича: Міжнародна наукова конференція, м. Київ, Україна, 02-03 жовтня 2025 року: матеріали конференції, Київ, 116 с.

За викладений в тезах матеріал відповідають безпосередньо автори.

Збірник матеріалів конференції є науково-практичним виданням, в якому опубліковано тези доповідей студентів, аспірантів, кандидатів і докторів наук, наукових працівників та практикуючих лікарів факультету ветеринарної медицини та інших підрозділів Національного університету біоресурсів і природокористування України, навчальних і наукових установ України та зарубіжжя. Наукові праці відображають результати досліджень з напрямку ветеринарної медицини та біології.

Збірник матеріалів конференції розрахований на студентів, аспірантів, докторантів, викладачів, науковців, практикуючих лікарів та всіх, хто цікавиться останніми тенденціями розвитку сучасної науки.

Організаційний комітет з підготовки збірника тез: Цвіліховський М.І., д.біол.н., професор; Голопура С.І., д.вет.н., професор; Малюк М.О., д.вет.н., професор; Куліда М.А., к.вет.н., доцент; «Актуальні питання ветеринарної патології» приурочена 105-річчю факультету ветеринарної медицини та 85-річчю доктора ветеринарних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України, академіка НААН України Анатолія Йосиповича Мазуркевича: Міжнародна наукова конференція, м. Київ, Україна, 02-03 жовтня 2025 року: матеріали конференції, Київ, 116 с.

Відповідальний за випуск: М. О. Малюк

НУБіП України